

Luka Mesec

O pokojninski reformi bomo z OECD še polemizirali

Z ministrom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Luko Mesecem o višini pokojnin, luknjah v pokojninski blagajni, dolgotrajni oskrbi in domovih za starejše, o tem, kako priti do stanovanj po spodobnih cenah, izkoriščanju tujih delavcev pri nas in njegovih prostih nedeljah

Tanja Fajnik Milakovič

Foto: Robert Balen

U pokojenci zahtevajo izredno uskladitev pokojnin. Zveza društev upokojencev Slovenije je izračunala, da so glede na zvišanje življenjskih stroškov izpolnjeni vsi zakonski pogoji za triodstoten dvig. Ji boste prisluhnili? "Povsem razumljivo, dražijo se hrana, gorivo, ogrevanje - in to najbolj prizadene najrevnejše skupine prebivalstva. Na vladi se tega dobro zavedamo, zato smo takoj po nastopu mandata začeli snovati politike, katerih namen je obvarovati najbolj ranljive pred draginjo. Na eni strani poskušamo cene življenjsko potrebnih dobrin - ogrevanja, elektrike, hrane, držati kar se da nizke. Na drugi strani pa bomo najranljivejšim pomagali direktno, z denarno pomočjo. Med drugim je na mizi predlog o energetskem dodatku. Prizadevamo si, da bi ga dobili vsi, ki prejemajo mesečne dohodeke nižje od 771 evrov, kolikor znaša prag revščine. Izplačali bi jim razliko med njihovim dohodkom in 771 evri. Naša prva skrb so tisti, ki so najbolj ogroženi, med njimi so seveda tudi upokojenci z najnižjimi pokojninami, pa tudi zaposleni z nizkimi dohodki. O uskladitvi pokojnin in plač z inflacijo se prav tako pogovarjamo. Pogajanja z javnim sektorjem že tečejo. Ponujena je delna uskladitev plač zdaj, drugi del pa konec leta, ko bo točno znano, kako globoka bo ta inflacijska luknja."

Ste se tudi z upokojenci pogovarjali o izredni uskladitvi?

"Ne še, v prvi vrsti smo se odločili za targetirano pomoč najrevnejšim. O načinu usklajevanja pokojnin in plač z inflacijo se pogovarjamo, a tu bomo odločitve sprejeli, ko bo bolj jasno, kako globoka bo kriza. Na žalost se zdi, da smo šele na njenem začetku."

Za ublažitev posledic draginje med starejšimi v sindikatu upokojencev vidijo rešitev v spremembi zakonodaje, ki bo omogočila, da bodo do varstvenega dodatka ponovno upravičeni vsi upokojenci z nizkimi pokojninami ne glede na starost. Predlagajo tudi, da pravica do varstvenega dodatka ne bi bila več vezana na socialno pomoč, postala naj bi individualna pravica, ki ne bo odvisna od materialnega položaja gospodinjstva in ne bo vračljiva. Kaj menite o teh predlogih?

"V Levici močno nasprotujemo vračljivosti socialnih pomoči. O drugih njihovih predlogih pa se moram bolj informirati, ne bi rad govoril na pamet. Kar lahko na tej točki povem, pa je, da lahko na našo krizno pomoč računajo vsi upravičenci do varstvenega dodatka."

V dobi individualizma je ključna gradnja skupnosti in naše ministrstvo je prvo, ki mora spodbujati družbeno kohezivnost

A to bo predvidoma enkratno, začasen ukrep, sindikat pa zahteva spremembo zakonodaje.

"Da, to bo enkratna targetirana pomoč, namenjena najbolj ranljivim. O trajnih uskladitvah pa, kot rečeno, moram se bolje informirati o njihovih predlogih."

Ta koalicija je tudi obljubila, da bo zagotovljena pokojnina za 40 let dela znašala

700 evrov (zdaj 653 evrov). Ko bodo na novo izračunani minimalni življenjski stroški, pa še več.

Kdaj se bodo zagotovljene pokojnine zvišale na 700 evrov?

"Tako. Minimalna pokojnina, s katero je mogoče živeti, je bila poleg minimalne plače vedno ena od jedrnih zahtev Levice. Trenutno raven, 653 evrov, smo dosegli z našim amandmajem lani. Uresničitev koalicijskega cilja lahko pričakujete kmalu."

Torej še ni znano kdaj?

"Ne. Ampak, kot rečeno, zelo kmalu."

Kdaj se nameravate lotiti pokojninske reforme in kako? Pred volitvami ste ostro nasprotovali zahtevam OECD po zvišanju upokojitvene starosti in podaljševanju pokojninske dobe.

"V Levici priporočil OECD ne jemljemo kot sveto resnico, pač pa kot točke za razpravo o razvojnih usmeritvah. V nasprotju s prejšnjimi vladami nam tudi ni težko polemizirati z OECD. Pred kratkim je bil na Brdu sestanek, kjer je OECD predstavil svoja stališča, mi pa svoja. OECD vidi glavni problem Slovenije v naraščajočih izdatkih za pokojnine in napoveduje, da bodo v naslednjih desetletjih še bistveno višji. Sam teh projekcij ne morem tako zlahka kupiti. Slovenija zdaj namenja za pokojnine manj kot deset odstotkov BDP. V zahodno- in južnoevropskih državah je ta delež bistveno višji. Grčija in Italija, ki sta rekorderki, dajeta 16 oziroma 15 odstotkov BDP za pokojnine, Avstrija in Nemčija med 13 in 14 odstotki. Zato težko sprejemem oceno, da je Slovenija s pol manjšimi izdatki za pokojnine problematična."

Imamo še rezerve?

"Vir problema pokojninske blagajne je znan. Problem se je začel, ko je Drnovškova vlada leta 1996 prepolovila prispevno stopnjo delodajalcev. Ta se je še poglobil v prvi Janševi vladi, ki je ukinila

davek na izplačane plače. Od takrat vsako leto beležimo luknjo v pokojninski blagajni, ki pogosto preseže eno milijardo evrov."

Je pričakovati, da se bo prispevna stopnja delodajalcev zvišala?

"Mi smo si prizadevali za to v koalicijskih pogajanjih, vendar večina temu nasprotuje. Obstajajo še druge rezerve. Rešiti bo treba dva s tem povezana problema. Prvi je nizka zaposlenost mladih, ki tam do 35. leta delajo v prekarnih zaposlitvah. Če nam uspe zmanjšati obseg prekarne delo, to pomeni tudi višje prispevke v pokojninsko blagajno, ker prekarni delavec vplača dva- do trikrat manj prispevkov kot kdo, ki je redno zaposlen. Treba je torej narediti vse, skupaj z ministrstvom za finance, da bo za podjetja redno zaposlovanje delavcev prva izbira. Drugi problem pa je slaba zaposljivost starejših od 55 let, ki izgubijo službo. Pri nas ni problem zakonsko določena upokojitvena starost, ampak starost, pri kateri se ljudje dejansko upokojujejo. Ugotoviti je treba, zakaj do tega prihaja in kaj lahko naredimo, da bodo ti ljudje dobili nove zaposlitve. Večina med njimi jih je še pripravljena delati, saj služb niso prostovoljno pustili, ampak so jih izgubili zaradi takšnih in drugačnih okoliščin. Treba bo tudi več narediti za prilagoditev delovnih mest starejšim, ponuditi delodajalcem še kake subvencije za zaposlovanje starejših, da bodo ljudje lahko dejansko delali do 65. leta ali 40 let, kar je zagotovo tudi v njihovem interesu, saj je v tem primeru tudi pokojnina višja."

Ste vsa ta stališča predstavili tudi na srečanju s predstavniki OECD?

"Sem."

In kakšni so bili odzivi?

"Poslušali so, bila je zelo dobra debata o tem, bomo pa videli, koliko bodo ta stališča upoštevali v svojih prihodnjih poročilih in priporočilih. Predvsem pa zdaj vedo, da nove vlade ni strah odkrite polemike z njimi."

Ostaniva pri starejših. Sedanja vlada je predlagala odlog začetka izvajanja zakona o dolgotrajni oskrbi, ki smo ga po več kot desetletju razprav dobili v mandatu Janeza Janše (SDS je v četrtek vložila 4595 podpisov za začetek postopkov za razpis zakonodajnega referendum o tem zakonu). Zakaj ste šli v spremembe?

"Eno od mojih prvih srečanj po nastopu mandata ministra je bilo s skupnostjo socialnih zavodov, torej okoli sto direktoric in direktorjev domov za starejše. Prvo vprašanje, ki so mi ga postavili, je bilo, ali bom vztrajal pri ureditvi, kot si jo je zamislila prejšnja vlada, ali bomo pripravili novo. Ko sem odgovoril, da bomo šli v prenovo, je napetost v prostoru naenkrat padla, vsem je vidno odleglo. Njihova ocena - in nič drugače na to ne gleda ZZS kot financer - je bila, da če ta zakonodaja začne veljati, bo sistem kolapsiral. No, zato smo predlagali, da se rok uveljavitve zakona podaljša za eno leto, do 1. januarja 2024. Imenovali smo tudi že delovno skupino na našem ministrstvu, ki jo koordiniram jaz, da oblikujemo novo ureditev dolgotrajne oskrbe. Sam stremim k temu, da gremo v razširitev obstoječih socialnovarstvenih mrež z dolgotrajno oskrbo in vanjo vključimo tudi osebno asistenco. Z osebno asistenco, takšno, kot je zdaj, je namreč veliko težav. To je zakon poslanske skupine NSi, ki je bil sprejet leta 2017 in je vzpostavil povsem nepregleden in finančno nevdzdržen sistem. Za pokušnjo: stroški ureditve so bili v zakonu ocenjeni na osem milijonov evrov. No, ta strošek v rešnici znaša neverjetnih 175 milijonov evrov letno!"

Kaj bo prinesla združitev?

"Dolgotrajna oskrba in osebna asistenca bosta ostali ločeni službi, želimo pa ju spraviti na skupni imenovalec, da ne bo več takih nesorazmerij. Za boljšo predstavo podatek: upravičenec do dolgotrajne oskrbe, ki bo imel pomoč na domu, bo lahko dobil največ 1800 evrov na mesec, pri osebni asistenci pa ta znesek znaša 10.000 evrov, pri čemer v povprečju po podatkih naše proračunske službe za izpolnjevanje zakonskih obveznosti po večini zasebnim izvajalcem plačujemo 4000 evrov mesečno na upravičenca."

Katere spremembe koncepta dolgotrajne oskrbe še načrtujete?

"Institucionalno varstvo, torej domovi za starejše, mora postati za starejše zadnja možnost. Teža

bo na javni mreži pomoči na domu. Spodbujali in nagrajevali - bomo tudi solidarnostne in neformalne oblike pomoči. Večina dolgotrajne oskrbe se že danes opravi neformalno. Opravijo jo sorodniki, prostovoljci. Tem ljudem je treba družbeno priznati to delo. Prav tako je treba spodbujati in nagrajevati solidarnostne oblike pomoči, v okviru

“
Moja prioriteta je, da stanovanjska politika - kakor je praksa v številnih zahodnoevropskih državah - postane temelj socialne politike države

programa Starejši za starejše, kjer mlajši upokojenci pomagajo starejšim. Če bo več zunajinstitucionalne pomoči, bo tudi manj potreb po domski oskrbi. Zagotovo si večina starejših želi čim dlje živeti doma in tudi bi, če bi jim bila na voljo ustrezna pomoč. Problem pri sprejetem zakonu o dolgotrajni oskrbi so tudi plače zaposlenih. Sam stremim k čim bolj enotni javni mreži, pri čemer je treba oskrbovalce na domu in zaposlene v domovih bolje plačati, kar je treba urediti v plačnem

sistemu, da bo ta deficitarni poklic spet postal zanimiv in ne bo primanjkovalo kadra v domovih. Težava pa je, da bi višje plače zaposlenih državni proračun financiral le do septembra. Potem bi se zaradi tega zvišale oskrbnine, in to za okoli 22 odstotkov. To smo želeli preprečiti, zato je bil odlog izvajanja zakona o dolgotrajni oskrbi vložen po nujnem postopku. Z njim pa je zagotovljeno tudi dodatnih 30 milijonov evrov za višje plače zaposlenih v domovih, da ne pride jeseni do takšnega skoka oskrbnin."

Kako boste zagotovili finančne vire za dolgotrajno oskrbo?

"Ministrstvo za finance sem zaprosil, da do konca avgusta pripravi predloge, kako lahko pridobimo sistemski vir za financiranje dolgotrajne oskrbe. Zahodnoevropske države, ki imajo urejeno dolgotrajno oskrbo, imajo tudi zagotovljene dolgoročne finančne vire."

V prvotnem zakonu o dolgotrajni oskrbi je bilo tudi predvideno, da do leta 2025 dobimo novo zavarovanje za dolgotrajno oskrbo. Tudi vi razmišljate o tem?

"Zame nova zavarovanja niso primerna rešitev, ker to je spet en nov davek, tako kot dopolnilno zdravstveno zavarovanje, ki je za vse enak, ne glede na dohodek. Sam stremim k prispevku, ki bi ga posameznik plačeval glede na dohodek in/ali premoženje."

Pred časom ste izpostavili Dom Danice Vogrincec v Mariboru kot dober primer prakse skrbi za starejše, po katerem se kaže zgledovati. Zakaj?

"Z direktorjem Doma Danice Vogrincec Markom Slavičem sva v kontaktu in strinjam se z njegovim konceptom medgeneracijskega sodelovanja. Zelo mi je blizu. Ta dom starejših je nek center, kjer starejši niso samo nastanjeni, ampak ta dom zagotavlja tudi različne pomoči ljudem, ki še živijo doma. Od dostave hrane do različnih drugih oblik solidarnostne pomoči, kar se mi zdi prava pot. V dobi individualizma je ključna gradnja skupnosti in naše ministrstvo je prvo, ki mora spodbujati družbeno kohezivnost."

Kako bo s podeljevanjem koncesij za domove zasebnikom v prihodnje? V zadnjem času so se veliko podeljevale.

"Naša agenda je javna mreža domov za starejše z javnimi zavodi in to bo tudi naša prioriteta."

Naredil bom vse, da izpolnim svoj mandat. Da postavimo stanovanjsko politiko, uredimo dolgotrajno oskrbo, zdesetkamo prekarost in izkoriščanje ter zagotovimo, da bo socialna država omogočala dostojno življenje vsem

Načrtujem delovno poletje. Sem pa odkril, da imam, odkar vsaka minuta šteje, najlepše nedelje doslej - ker prosti čas, kot vse druge stvari v življenju, najbolj ceniš takrat, ko je redek

Foto: Robert Balen

Luka Mesec

Foto: Robert Balen

Napovedali ste, da se bo vaše ministrstvo razdelilo na dve. Dolgotrajna oskrba naj bi bila po novem domena ministrstva za solidarno prihodnost.

"Delitve ministrstva za zdaj ne bo. Zablockirana je z zakonodajnim referendumom, ki ga je vložil SDS. Predlagal sem tudi spremembo zakona o državni upravi, da bi lahko dolgotrajno oskrbo že zdaj preselili na naše ministrstvo. Zdaj je v pristojnosti dveh ministrstev, za zdravje in našega. To je tako logično kot koordinacijsko problem, čeprav sva se z ministrom za zdravje Danijelom Beščem Loredanom dogovorila o delitvi dela, kar dobro funkcionira, ni pa optimalno. Še večji problem pa zaradi blokade delitve ministrstva predstavlja stanovanjska politika. Moja prioriteta je, da stanovanjska politika - kakor je praksa v številnih zahodnoevropskih državah - postane temelj socialne politike države. Cilj je preprosto: zdaj stanovanjska politika zajema samo težko dosegljiva socialna stanovanja, na katera se čaka leta, vsi ostali, ki imajo stanovanjski problem, pa plačujejo neverjetne zneske za najemnine in/ali kredite. Mi pa želimo urediti trg in zagotovi gradnjo, da bi vsem omogočili, da lahko pridejo do stanovanj po spodobnih cenah."

Verjetno predvsem mladi?

"Vemo, da si danes predvsem mladi, in to ne samo v urbanih središčih, pač pa problem postaja vseslovenski, ne morejo več zagotoviti strehe nad glavo po normalnih cenah. Pol plače dajejo za najemnine ali kredite, ki so jih bili primorani najeti za 30 let. Situacija se v zadnjem času še poslabšuje zaradi višjih obrestnih mer, ki jih zaračunajo banke za dolgoročne stanovanjske kredite. Zato se že dva meseca borim z mlino na veter, da bi lahko kljub referendumski blokadi začeli delati na stanovanjski politiki, a, kot kaže, nam bo uspelo ta problem zaradi blokade do novega leta rešiti le omejeno. SDS je tako mladim ukradel celoten začetek mandata, najbolj dragocen čas, v katerem se da stvari postaviti na novo - preden padejo v ustaljene tirnice."

Kaj, če referendum uspe?

"Potem bomo ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti reorganizirali tako, da se razširi s tremi novimi vsebinami: stanovanjsko politiko, dolgotrajno oskrbo v celoti in ekonomsko demokracijo."

“

Če bi proračun denimo od mene terjal, da stradam revne, bi seveda raje stradal sam

”

Tako bo eno največjih ministrstev postalo še večje?

"Res je, zato smo ga tudi želeli ločiti na dva dela. A tudi v tem primeru bom naredil vse, da izpolnim svoj mandat. Da postavimo stanovanjsko politiko, uredimo dolgotrajno oskrbo, zdesetkamo prekarost in izkoriščanje ter zagotovimo, da bo socialna država omogočala dostojno življenje vsem."

Vlada je ukinila urad za demografijo, ki ga je ustanovila prejšnja. Nazadnje je imel urad prostore v Mariboru. Kaj je bil razlog za takšno odločitev?

"Če SDS meni, da je problem mladih, da si ne vzpostavijo doma, družine, je treba najti prave razloge za to. Meni se bolj kot to, da Aleš Primc po Sloveniji obeša plakate, zdi pomembno, da mladim zagotovimo dostopna stanovanja in varne zaposlitve. To bomo tudi naredili - sredstva, 1,5 milijona evrov, in kadrovske kvote bodo preneseni k nam, uporabili pa jih bomo za stanovanjsko politiko."

Torej urada za demografijo ne potrebujemo? Ali samo v takšni kadrovski sestavi, kot je bil?

"Ne, tak urad nima smisla."

Bo Aleš Primc zdaj zaposlen na vašem ministrstvu?

"Aleš Primc se je sam odločil, da se vrne na prejšnje delovno mesto, na agencijo za kmetijske trge."

Še nekaj novih zaposlitev je na ministrstvu. V javnosti je dvignila precej prahu zaposlitev žene vašega strankarskega kolega Maje Tašner Vatovec, zdaj vodje vašega kabineta. Koliko ljudi imate zaposlenih v vašem kabinetu?

"V kabinetu ministra so zaposleni ljudje na zaupanje. Mi smo tja zaposlili naše sodelavce iz stranke in poslanske skupine, s katerimi se dolgo poznamo in smo uigrana ekipa. Na novo se je v kabinetu zaposlilo pet ljudi (v kabinet jih sicer lahko minister zaposli sedem) in Maja je ena od njih. Nismo je zaposlili, ker je Matejeva žena, ona je naša aktivistka in političarka ravno tako dolgo kot Matej. Dva mandata je bila občinska svetnica v Kopru, bila je podžupanja. Zaposlili smo jo zaradi njenih kompetenc, kot nekoga, ki z nami dela že vrsto let, ne zato, ker je žena našega strankarskega kolega."

V začetku mandata ste se najprej soočili z afero o izkoriščanju delavcev v podjetjih Marinblu in Selea v Divači. Navkljub temu, da so inšpektor-

ji ugotovili kup nepravilnosti, podjetji še vedno delata, niso ju zaprli. Kako to?

"To je velik problem. Inšpektorat za delo je tja poslal inšpekcijsko službo in ta je ugotovila določene kršitve. Toda na ministrstvu ugotavljamo, da inšpektorat ne deluje zadovoljivo in še zdaleč ne tako, kot je to običajno v tujini. Navkljub vsem ugotovitvam kršitev se podjetij po veljavni zakonodaji ne da zapreti. Ukrepa se lahko šele, ko sum kaznivega dejanja postane kaznivo dejanje, o čemer presoja sodišče. Takrat se lahko delodajalce kaznuje tudi z zaporno kaznijo. Do takrat je edina možnost, da podjetji dobivata tako visoke kazni, da se jima kršitve ne bodo splačale. Sicer pa v izogib izkoriščanju tujih delavcev, največ jih k nam prihaja iz BiH in Srbije, pripravljamo spremembe bilateralnih sporazumov s tema državama."

Kakšne?

"Namen sprememb obeh sporazumov je, da se v večji meri ščitijo pravice delavcev, preprečuje nezakonito izkoriščanje ter preprečita socialni dumping in nelojalna konkurenca. Spremenjen bo člen sporazuma, ki določa, da mora biti delavec iz BiH oziroma Srbije prvo leto zaposlitve v Sloveniji vezan na enega delodajalca. Ta vezava se je v praksi pokazala za škodljivo, saj ti delavci nimajo pravice do svobodne menjave delodajalca na eni strani, na drugi strani pa so v tem letu pogosto izpostavljeni zlorabam, a teh zaradi enoletne vezave pogosto ne prijavijo. Ti delavci so pripravljani potrpeti vse, delati 16 ur na dan, ne prejemati plač in še bi lahko našteval. Pogosto se tudi zgodi, da jih delodajalci po enem letu pošljejo domov in so naslednjič spet novinci, in ta začarani krog izkoriščanja se ponovi."

Gospodarska zbornica Slovenije na drugi strani zahteva, da zaradi pomanjkanja delavcev na trgu dela poenostavi postopke zaposlovanja tujih delavcev.

"Pripravlja se tako imenovana modra karta EU. To bo direktiva, ki bo predlagala blažje pogoje za vrednotenja v tujini pridobljenih poklicnih izkušenj in zaposlovanja tujih delavcev. Ko bo ta direktiva prišla, se bomo ukvarjali s tem. Zaenkrat sta naši prioriteti, kako zaščititi socialno najšibkejšo pred draginjo, in prenova dolgotrajne oskrbe. Ukvarjamo se tudi s tem, kako ravnati jeseni, da starejše ustrezno zavarujemo pred covidom. Vemo, da so različice omikrona najbolj nevarne za starejše od 65 let. Na ministrstvu pozdravljamo tudi ponovno vzpostavitev delovanja ekonomsko-socialnega sveta. Ta je ponovno pričel delovati po 14 mesecih, v katerih smo doživeli najnižjo raven socialnega dialoga v zgodovini Slovenije. Prva seja po izvolitvi nove vlade je potekala brez večjih zapletov in nesoglasij, socialni partnerji smo se dogovorili o vseh ključnih točkah. Tudi v prihodnje se bomo trudili prispevati svoj delež k temu, da bodo seje potekale v takšnem vzdušju in da bomo skupaj prišli do najboljših rešitev. Lotili pa se bomo tudi novega izračuna minimalnih življenjskih stroškov."

Kdaj?

"Z Inštitutom za ekonomska raziskovanja smo že dogovorjeni, da nam do 15. oktobra pripravi nov izračun, ki bo upošteval tudi inflacijo. Temu izračunu bomo potem prilagodili socialne transferje, minimalno plačo in pokojnine."

Bo višja tudi minimalna plača?

"Da, ena od postavk koalicijskega sporazuma je, da bo minimalna plača znašala vsaj 800 evrov neto. In tudi sicer se minimalna plača mora usklajevati z minimalnimi življenjskimi stroški, presegati jih mora za vsaj 20 odstotkov. Nov izračun je že v teku."

Kako se sicer nameravate spopasti z revščino v Sloveniji?

"Mislim, da sva bila kar izčrpana - z dostojnimi pokojninami, z dostopnimi stanovanji in dolgotrajno oskrbo, z zdesetkanjem prekarnosti. Posebno pozornost pa bo treba nameniti samskim, starejšim od 65 let, sploh ženskam. Tam je stopnja tveganja revščine največja. In ne nazadnje, če se vrnem na začetek - ljudi bo treba obvarovati pred draginjo."

Spreminjate tudi družinski zakonik?

"To je gotova stvar. Ustavno sodišče je razsodilo, da je razlikovanje med hetero- in homoseksualnimi pari neustavno, in mi smo pripravili družinski zakonik, ki vsakršno razlikovanje odpravlja."

Kdaj bodo spremembe začele veljati?

"Jeseni, po parlamentarnih počitnicah."

Del slovenske javnosti najbolj razburjajo posvojitve otrok, ki bodo zdaj dovoljene tudi istospolnim parom. Kaj vi menite o tem?

"Vse, kar se bo pri posvojitvah spremenilo, je to, da se bodo v postopek posvojitve otrok lahko prijavili tudi istospolni pari. Centri bodo tudi njih tako kot druge pare presojali, ali so primerni za posvojitelje. Če bodo, se bodo tako kot drugi postavili v vrsto za posvojitev otroka. Število posvojitvev v Sloveniji je sicer nezatno, vsega skupaj 44 na leto. Desnici pa bi priporočil, da se namesto s strašenjem pred oblikami družin začne ukvarjati z vprašanjem, v kakšnih okoljih otroci živijo. Imamo zapostavljene otroke, zlorabljeni otroke, revne otroke, otroke, ki odraščajo v sprtih družinah, otroke, ki odraščajo v okoljih brez ljubezni. Če bi želeli res reševati stiske otrok in družin, jim dela nikakor ne bi zmanjkalo."

Ustavno sodišče je razsodilo, da je razlikovanje med hetero- in homoseksualnimi pari neustavno, in mi smo pripravili družinski zakonik, ki vsakršno razlikovanje odpravlja

zancev. Zdaj mora namreč v primeru neplačevanja upravičenec ali drugi starš, ki je otrokov skrbnik, najprej kazensko ovaditi neplačnika."

Razmišljali ste tudi o uvedbi univerzalnega temeljnega dohodka za otroke?

"Pri tem je treba biti previden. Enaka pomoč za vse ni naš koncept, zavzemali se bomo za socialno pravičnost. Torej, da bodo socialno pomoč dobili tisti, ki jo potrebujejo."

Ne razmišljate o ločitvi družinske in socialne politike?

"Ne, pomoč nameravamo ohraniti v trenutni obliki."

Vsi vaši načrti zahtevajo tudi precej dodatnega denarja v proračunu ministrstva, kar utegne biti težava pri uresničitvi. Pred časom ste za Delo dejali, da boste morda prvi podpredsednik vlade, ki bo ob sprejemanju proračuna primoran gladovno stavkati. Se to lahko zgodi?

"Naslednja štiri leta sem pripravljen ves svoj čas in energijo vložiti v to, da svoj mandat izpolnim. In drži. Če bi proračun denimo od mene terjal, da stradam revne, bi seveda raje stradal sam."

Torej ne planirate niti poletnega dopusta?

"Ne, resnega dopusta ne načrtujem. Ta teden sem za nekaj dni obiskal New York, kamor sva s špansko ministrico za delo Yolando Diaz Perez v OZN šla predstaviti pobudo za resolucijo o socialni ekonomiji. To sem vzel tudi kot priložnost za kratek oddih. Sicer pa načrtujem delovno poletje. Sem pa odkril, da imam, odkar vsaka minuta šteje, najlepše nedelje doslej - ker prosti čas, kot vse druge stvari v življenju, najbolj ceniš takrat, ko je redek."

In kaj počnete ob nedeljah?

"Najraje se grem kam kopat. Prejšnjo nedeljo smo bili na Bledu, pred tem na Krki, recimo."

Se ukvarjate s kakšnim športom?

"Ja, to je nujno. Enkrat na teden boks, vsaj dvakrat na teden zvečer tenis, sem in tja plavanje, kadar mi ne uspe, pa vsaj polurni sprehod."

Kako odgovarjate na očitke na twitterju, da bi se moral testirati na droge zaradi čudnega obnašanja na seji parlamentarnega odbora med obravnavo zakona o dolgotrajni oskrbi in javno objaviti rezultate?

"To kaže samo, na kakšen obupen nivo se je pripravljena spuščati desnica. Na tistem odboru sem povedal, v kakšnem stanju sem prejel ministrstvo in kako se je tam delalo z denarjem. Izpostavil sem osebno asistenco, ki so jo v NSi ocenili na osem milijonov evrov letno, stane pa neverjetnih 175 milijonov - in povedal, kako so na oblasti zapravili še dodatnih 600.000 evrov, da so dali zunanjemu izvajalcu izdelati aplikacijo, ki je dobesečno tabela za beleženje ur in seveda ni rešila ničesar. No, v odgovor so proti meni na socialnih omrežjih začeli umazano kampanjo, da sem bil na kokainu. Jasno je, kaj mi s tem hočejo povedati: molči ali pa te bomo medijsko uničili. Ne skrbite, ne bom molčal."

Foto: Robert Balen

